

Q1. Statement -1 – Hydrological cycle is one of the biogeochemical cycles.

Statement -2 – Absolute location is expressed in terms of latitudes and longitudes.

विधान - १ - जलचक्र हि एक जैवरासायनिक चक्र आहे.

विधान - २ - निरपेक्ष स्थान हे अक्षवृत्त व रेखावृत्तांच्या स्वरूपात व्यक्त केले जाते.

- A. **Both statements are true / दोन्ही विधाने सत्य
- B. Statement 1 is true, Statement 2 is false / विधान १ सत्य, विधान २ असत्य
- C. Statement 2 is true, Statement 1 is false / विधान २ सत्य, विधान १ असत्य
- D. Both statements are false/ दोन्ही विधाने असत्य

Q2. Salt water on the planet earth account for about -----% of the total surface water.

खारे पाणी पृथ्वीवरील एकूण पृष्ठीय जलाच्या सुमारे -----% आहे.

- A. 71 / ७१
- B. **97 / ९७
- C. 29 / २९
- D. 3 / ३

Q3. Statement 1 – Stratosphere is the lowermost layer of the atmosphere.

Statement 2 – Temperature decreases with elevation in troposphere.

विधान १ - स्थितांबर हा वातावरणातील सर्वात खालचा थर आहे.

विधान २ - तपांबरामध्ये उंचीनुसारतपमान कमी कमी होत जाते.

- A. Both statements are true / दोन्ही विधाने सत्य
- B. Statement 1 is true, Statement 2 is false / विधान १ सत्य, विधान २ असत्य
- C. **Statement 2 is true, Statement 1 is false / विधान २ सत्य, विधान १ असत्य
- D. Both statements are false / दोन्ही विधाने असत्य

Q4. Which of the following does not fit into 'abiotic' elements of the natural environment?

खालीलपैकी कोणता घटक नैसर्गिक पर्यावरणाच्या अजैविक घटकांमध्ये समाविष्ट होत नाही?

- A. Rocks / खडक
- B. **Micro-organisms / सूक्ष्म जीव
- C. Ground water/ भूजल
- D. Atmosphere/ वातावरण

Q5. "Utilization of natural resources depends upon their cost of production". This statement highlights which of the following factors affecting utilization of natural resources?

"संसाधनांचा वापर हा त्यांच्या उत्पादन खर्चावर अवलंबून असतो" हे विधान संसाधनांच्या वापरावर परिणाम करणाऱ्या खालीलपैकी कोणत्या घटकाचे महत्त्व दर्शविते?

- A. ** Cost benefit ratio / खर्च व नफ्याचे गुणोत्तर
- B. Availability of skilled labor / कुशल कामगारांची उपलब्धता
- C. Government policy / शासनाचे धोरण
- D. Demand for resources / संसाधनांची मागणी

Q6. Which of the following statements is incorrect?

खालीलपैकी कोणते विधान असत्य आहे?

- A. Paper products can be recycled / कागद उत्पादने पुनर्प्रक्रिया करून पुनर्वापरक्षम असतात

- B. Plastic with more than 50 micron thickness can be recycled / ५० मायक्रॉन पेक्षा अधिक जाडी असलेल्या प्लास्टिकचा पुनर्प्रक्रिया करून पुनर्वापर करता येतो
- C. Waste water is recycled using sewage treatment plant / सांडपाणी STP च्या माध्यमातून प्रक्रिया करून शुद्धीकरण करता येते
- D. **Metals cannot be recycled / धातू खनिजे पुनर्प्रक्रिया करून पुन्हा वापरता येत नाहीत

Q7. Wind power is produced using -----.

पवन ऊर्जा ----- च्या साहाय्याने उत्पादित करता येते.

- A. Wind rose / वातपुष्प
- B. **Wind mill / पवनचक्की
- C. Speedometer / वेगमापक
- D. Sunflower / सूर्यफूल

Q8. ----- energy uses heat of the earth's interior.

----- ऊर्जा पृथ्वीच्या अंतरंगातील उष्णतेचा वापर करून उत्पादित करता येते.

- A. Wind / पवन
- B. Biomass / जैविक
- C. **Geothermal / भूऔष्णिक
- D. Solar energy / सौर ऊर्जा

Q9. ----- of the following is non-conventional energy resource.

खालीलपैकी ----- हे अपारंपरिक ऊर्जासाधन आहे.

- A. Coal / दगडी कोळसा
- B. Crude oil / खनिज तेल
- C. Natural gas / नैसर्गिक वायू
- D. **Solar energy / सौर ऊर्जा

Q10. Periodic rise and fall in the sea water level caused by gravitational pull of sun and moon is called-----.

चंद्र व सूर्य यांच्या गुरुत्वाकर्षण शक्तीमुळे पृथ्वीवरील समुद्रपातळीत विशिष्ट काळाने होणारी घट किंवा वाढ ----- नावाने ओळखली जाते.

- A. Waves / लाटा
- B. **Tides / भरती-ओहोटी
- C. Tsunami / त्सुनामी
- D. Flood / पूर

Q11. Planet earth is also called as 'blue planet' mainly because-----.

पृथ्वीला 'निळा ग्रह' असे संबोधले जाते कारण -----

- A. **71% of the earth surface is covered with water surface. / पृथ्वीच्या एकूण पृष्ठभागाच्या ७१% भाग जलपृष्ठाने व्यापला आहे
- B. Northern hemisphere is land hemisphere / उत्तर गोलार्ध भू गोलार्ध म्हणून संबोधले जाते
- C. Sky is blue / आकाश निळे आहे
- D. Of Ozone layer / ओझोन थरामुळे

Q12. Family planning programme in India has been launched in the year -----.
कुटुंब नियोजन कार्यक्रमाची सुरुवात ----- साली झाली.

- A. 1925 / १९२५
- B. **1952 / १९५२
- C. 1947 / १९४७
- D. 1974 / १९७४

Q13. ----- diseases are spread by rodents, mosquitoes etc.
----- हे आजार उंदीर-घुशी व डासांमुळे पसरतात.

- A. Water borne / जलजन्य
- B. Infectious / संसर्गजन्य
- C. ** vector borne / व्हेक्टरजनित
- D. Mutated / उत्परिवर्तन

Q14. The concept of Human Development Index was introduced by which of the following social scientist?

खालीलपैकी कोणत्या सामाजिक शास्त्रज्ञांनी मानवी विकास निर्देशांकाची संकल्पना मांडली.

- A. ** Amartya Sen / अमर्त्य सेन
- B. Ricardo / रिकार्डो
- C. Raghuram Rajan / रघुराम राजन
- D. Koutilya / कौटिल्य

Q15. Which of the following Indices is not used to calculate Human Development Index?
खालीलपैकी कोणते निर्देशांक हे मानव विकास निर्देशांकाच्या मापनात वापरले जात नाहीत?

- A. Education Index / शैक्षणिक निर्देशांक
- B. **Happiness Index / आनंद निर्देशांक
- C. Gross National Income Per capita / दरडोई स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्न निर्देशांक
- D. Life Expectancy Index / आयुर्मान निर्देशांक

Q16. Value of Human Development Index ranges between -----.

मानवी विकास निर्देशांकाचे मूल्य ----- व ----- च्या दरम्यान असते.

- A. 10 to 20 / १० ते २०
- B. 1 to 10 / १ ते १०
- C. **0 to 1 / ० ते १
- D. 10 to 100 / १० ते १००

Q17. India's Rank in World Happiness Index of 2020 was ----- out of 156.

२०२० च्या आकडेवारीनुसार जगातील १५६ देशांच्या जागतिक आनंदी निर्देशांकाच्या गुणतालिकेत भारताचा ----- वा क्रमांक लागतो.

- A. 1 / पहिला
- B. 124 / १२४ वा
- C. 144 / १४४ वा

D. 156 / १५६ वा

Q18. Migration to urban areas are mostly influenced by ----- factors.

शहरांकडे होणारे स्थलांतर हे प्रामुख्याने ----- घटकांनी नियंत्रित होते.

- A. Forced migration / सक्तीचे स्थलांतर
- B. **Pull factors / ओढ घटक
- C. Religious factors / धार्मिक घटक
- D. Push factors / ढकल घटक

Q19. Which of the following type of migration is most prominent form of migration leading to urbanization?

नागरीकरणास कारणीभूत असणारे खालीलपैकी कोणत्या प्रकारचे स्थलांतर सर्वाधिक प्रमाणात होते?

- A. **Rural to Urban / ग्रामीण ते शहरी
- B. Urban to Urban / शहरी ते शहरी
- C. Urban to Rural / शहरी ते ग्रामीण
- D. Rural to Rural / ग्रामीण ते ग्रामीण

Q20. When group of people migrate to cities for seeking better employment opportunities, this kind of migration is called ----- migration.

जेव्हा एखादे लोकसमूह शहराकडे चांगल्या रोजगाराच्या संधी मिळविण्यासाठी जातात तेव्हा त्याप्रकारचे स्थलांतर -----स्थलांतर नावाने ओळखले जाते.

- A. Forced / सक्तीचे
- B. **Voluntary / ऐच्छिक
- C. Disaster / आपत्कालीन
- D. Cultural / सांस्कृतिक